

27 במאי, 2015

לכבוד
ניצב בנצי סאו
מפקד מחוז תל אביב
משטרת ישראל
רחוב סלמה 18
תל אביב

בפקס: 6802328

שלום רב,

הנדון: שוטרים בלתי מזהים בהפגנת יוצאי אתיופיה שהתקיימה בתל אביב
סימוכין: מכתבינו מיום 26.9.2011 ומיום 31.10.2011; מכתבכם מיום 10.10.2011.

1. אנו פונים אליך בבקשה שתורה לשוטרי מחוז תל אביב לקיים את החובה החוקית לענוד תגים-זיהוי ולהזדהות בעת הפגנות ובכל פעילות אחרת הכרוכה במפגש עם קהל, ושתנקוט באמצעים יעילים למיגור התופעה של אי ענידת תגי זיהוי.

2. ביום שני ה-18.5.2015 התקיימה בשעות הערב הפגנה ברחובות שאול המלך ואבן גבירול של יוצאי אתיופיה. מעדויות מהימנות שהגיעו לידינו, הכוללות תמונה וסרטון וידיאו הנמצאים ברשותנו, עולה כי עשרות שוטרים שנכחו בהפגנה ומילאו תפקיד פעיל בחסימת תנועת המפגינים לא ענדו תגי זיהוי והסתפקו בחבישת כובע מצחייה כחול הנושא את הכיתוב "משטרה" בעת שחסמו את תנועת המפגינים. בשאר הזמן, בתנועתם ממקום למקום, הסירו השוטרים אף את הכובעים, באופן שאינו מאפשר לזהותם כשוטרים כלל. כאשר ביקש אחד מן המפגינים מהשוטרים להזדהות בעת שחסמו את הכביש, התעלמו אלה באופן בוטה מפנייתו. שוטר לבוש מדים שעמד לצדם השוטרים האנונימיים הסתפק, בהתייחס לשאלתו של אותו מפגין הנדהם, באישור שאכן מדובר בשוטרים מטעם משטרת ישראל.
תצלום של השוטרים ללא תגי הזיהוי מיום ה-18.5.2015 מצורף כנספח למכתב זה.

3. המשטרה אוחזת במונופול על הפעלת הכוח במדינה, ומפעילה סמכויות מרחיקות לכת. כנגד כל אלו, וכחלק ממערך האיזונים שהוא נשמת אפו של כל משטר דמוקרטי עומדות לשוטר חובות שונות, ובכללן החובה להזדהות.

4. חובת ההזדהות קבועה בהוראה מפורשת בסעיף 5א(א) לפקודת המשטרה, לפיו חייב שוטר לבוש מדים לענוד תג זיהוי בכל עת. חיקוקו של הסעיף בשנת 1997 לא בא לשנות את הדין שהיה קיים באותה שעה אלא רק הצהיר עליו, כיוון ששוטרים לא נהגו לפיו. על חשיבותה של חובת ההזדהות עמד גם זה מכבר בית המשפט באומרו: "בין היתר, נועדה חובה זו להרתיע שוטרים מפני שימוש לרעה בסמכותם. היא נועדה, על פי טיבה, לעודד תרבות, לפיה יש דין ויש דיין, גם כאשר מדובר בסטייה מן השורה על ידי שוטר." (ת"א (י-ם) 9653/06 דורון נ' גז (2008)). בהקשר זה נכון להזכיר כי ביוני 2011 עברה בכנסת בקריאה ראשונה הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (חובת ענידת תגים והזדהות), התשע"א-2011, שקבעה בין היתר,

סנקציה פלילית על מי שמפר את חובות ההזדהות הקבועות בסעיף 5א וחייבה את המחלקה לחקירת שוטרים לחקור תלונות על הפרה כאמור.

5. לצערנו, למרות פניות קודמות שעשינו בנושא וחרף ההצהרות שניתנו במענה לפניות אלו (ר' למשל המכתב שבסימוכין מיום 10.10.2011), ושלפיהן "הנחיית מפקד המחוז בעניין זה הינה חד משמעית", אנו ממשיכים להיות עדים למקרים בהם שוטרים ממלאים משימות שיטור בהפגנות מבלי לענוד תגי זיהוי.

6. לנוכח זאת אנו מבקשים שתפעל לבירור מידי של נסיבות המקרה שתואר לעיל, וכי תמצה את הדין עם השוטרים שפעלו בניגוד לחובתם החוקית. כן נבקשך לחזור ולרענן את ההנחיות בקרב פקודיך בדבר החובה לענוד תגי זיהוי.

7. נודה לעדכוןך על תוצאות הבירור והטיפול בעניין.

בכבוד רב ובברכה,

עו"ד שרונה אליהו חי

נספח – תמונה שצולמה בתאריך ה-18.5.2015 במהלך הפגנת יוצאי אתיופיה

